

Alkotókedvet ajándékba, autentikus forrásból

A 2015-ös esztendő Bük városának nagy ünnepe volt. A település első írásos említésének 750. évfordulóján gazdag programsorozattal idéztek múltat, méltatták a jelent és mutattak fel megőrzött értékeket a kisváros intézményei, hogy azután újabb hagyományokat tegyenek átörökíthetővé a felnövekvő generációk számára.

E hosszú műsorfolyam adventi vasárnapjain sorra-rendre közösségi programokra invitálta az érdeklődőket a Büki Művelődési és Sportközpont, Könyvtár. Az ünnep előtti vasárnapon éppen a *Varázsvíz* könyvbemutatójára. A könyvtár munkatársai ugyanis úgy gondolták, többszörösen jó célt szolgálnak a „Büki mesék ma, másképpen” című pályázat meghirdetésével. A felhívás egy nagyon tudatos utalást tartalmaz. 1996-ban ugyanis a térség hagyományainak megőrzéséért, kultúrtörténetének megismertetéséért évtizedek óta töretlen lendülettel tevékenykedő Sudár Lászlóné tanár, helytörténész, és szerkesztőtársa, Hetyésy Katalin kiváló munkájaként megjelent *A Répce mente meséi és mondái* című gyűjtemény a csepregi Farkas Sándor Egylet kiadásában. A kötet lektorai, Nagy Ilona és Balogh Lajos a népköltési alkotások kritikai kiadásának igényét követve a gyűjtemény kapcsán több fontos dolgot tartottak kiemelendőnek. Például azt, hogy zömmel az egyetemes folklór motívumkincsét felvonultató szövegeknek az ad sajátos létjogosultságot, hogy a tájnyelv, a megjelenített környezet és az ismert személyek megrajzolása plasztikus arculatot mutat a tájhazában élőkről. A meseszöveg gyakran tartalmaz néphit-elemeket, ahogy ez a jelenség a mondák világából is ismert. Azután fontos tényezőként belopózik a szájhagyományi folyamatba a mesélő, aki magával hozza korának jellegzetes beszédstílusát, hiedelemvilágát. A kötet megmutatja azt az átalakulási folyamatot is, ahogy egy régvolt mese egészéből egy-egy cselekményszál vagy szereplő kiemelődik, és az újrameselés révén egyéni művé válik. A különböző kézírásos, nyomtatott és élőszavas gyűjtésre épülő korpusz a megjelenésig le nem gyűjtett meséket is magába foglal.

Nos, ezt a hiteles forrást ajánlották továbbgondolásra, majdnem húsz év elmúltával a büki könyvtárosok a pályázati felhívással. Az egykori mesék főhőseinek, helyszíneinek újraalkotását szorgalmazták azzal a kitételrel, hogy a mese tartalmában nem hasonlíthat az eredetire. A felhívást a könyvtár honlapján és facebook oldalán tették közzé, és maguk is meglepődtek, hogy félszáznál több mű érkezett. A meséírók életkora nyolc évtől a majdnem hetvenig terjedt, és a felhívás nem csupán a Bükön élőköt ihlette meg, hanem Vas megye számos településéről érkeztek mesék, de jelentkeztek Tatabányáról, Budapestről és Kecskemétről is. Végül a *Varázsvíz* című kötetben 29 szerző meseszövegi tehetségére csodálkozhatunk rá. A mesében kötelező csodás, igéző, bravúros vagy fondorlatos események ezúttal lendületes, fordulatos, vagy éppen lassú folyásával és gazdag szimbólumrendszerével megigéző, gondosan szövegezett történetvezetésben kelnek életre. Többféle mesetípust képviselnek, de mindegyik illeszkedik az elváráshoz: a település flóra- és fauna-kincsei, éltető vizei, történetének mozaikjai, a népére ruházható bölcsesség, furfang

és merészség elevenednek meg a mesélők jóvoltából. A lektorálás Galambos Ferencné munkája. A meséket amatőr rajzoló, Haizler Bence és Sulyok Dorisz illusztrálták. A kötet szerkesztőjét nem találtam az impresszumban, sajnálom, hogy neve rejtve maradt.

A könyvbemutatón három mese hangzott el. Spilenberg Maja Andrea, a legfiatalabb szerző saját meséjét olvasta fel az ördögről és a kocsmárosról, majd két felnőtt előadása varázsolta el a népes közönséget. Döbrössy Péter *Varázsvíz* történetét Nika Róbert, Nagy Krisztina *Répcé* című meséjét pedig Boda Zsuzsanna tolmácsolta, mindketten színjászok. Haizler Lászlóné könyvtárvezető azzal a kíváncsággal ajánlotta a kötetet az érdeklődők figyelmébe, hogy a „lelkes amatőrök” munkájaként megszületett kötet találjon értő, befogadó olvasókra minden családban, és a forrásul szolgáló gyűjteményhez hasonlóan váljon mielőbb hiánycikké.

Számomra bizonyos, hogy az adventi büki könyvkiadás kettős ajándék lett. Írásra ösztönözte azokat, akikben él a megszólalás vágya, hogy azután alkotókedvükkel az igényesen formált, régies nyelvi elemeket is hordozó mondatok, valamint a képzeletet megmozgató történetek a mese varázsát, és az olvasás élményét ajándékozzák a könyv közönségének. A városi könyvtár nem is választhatott volna ennél felemelőbb ünnepi programot!

(A *Varázsvíz* című kötet 2015-ben jelent meg a Szülőföld Könyvkiadó gondozásában, Bük Város Önkormányzata és a Büki Művelődési és Sportközpont, Könyvtár támogatásával.)

Pallósiné Toldi Márta

BIBLIA-MÁSOLAT A SOMOGYI-KÖNYVTÁRBAN

2015 októberében Rómában népes magyar küldöttség adta át Ferenc pápának azt a kézzel írott Bibliát, amelyet 1983-ban kezdtek másolni Szegeden. Mintegy ötezen – közöttük Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek – vettek részt az 5061 oldalas szöveg elkészítésében.

A másolás egyik helyszíne a Somogyi-könyvtár volt, ezért a JATEPress Kiadó gondozásában megjelent hasonmás egyik példányát a Somogyi-könyvtárban helyezték el. Szőrényi László irodalomtörténész, volt római nagykövet – aki a magyar küldöttség vezetője volt a kézírásos Biblia átadásakor – szerint „a magyar kézírás történetének páratlan dokumentuma” az öt kötet.

ERDŐDY EDIT-DÍJ

A Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete Modern Magyar Irodalmi Osztályának kutatói közössége az Erdődy Edit-díjat

VISY BEATRIXNAK

ítélte oda. A díjat évről évre olyan kortárs irodalmi vagy színházi teljesítmény elismeréseként adják át, amely az ironia, a szatíra és az evidenciákra való elfogulatlan rákérdezés módszerével vizsgálja a szolidaritás és a humánus művészi kifejeződését. Visy Beatrix Szavakkal körbe (Bp., Magyar Irodalomtörténeti Társaság, 2015.) című könyvével érdemelte ki az elismerést.

A kitüntetettnek szívből gratulálunk!